

ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

На виконання ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції має здійснювати моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднювати його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносити до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та, у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживати заходів для їх усунення.

Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2026 рік (далі - Програма) є концептуальним, узагальнюючим документом планування розвитку області на короткостроковий період, оскільки окреслює основні напрямки розвитку області на 2026 рік.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 року № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проєкту Програми, необхідно аналізувати відхилення фактичних показників чисельності населення області від проєктних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю реальних обсягів житлового будівництва, будівництва об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, розвитку озелених територій проєктним рішенням. Порівняння цих даних між собою, дасть реальну картину досягнутого рівня показників житлової забезпеченості, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного і періодичного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

При проведенні моніторингу реалізації рішень Програми, особливу увагу треба звертати на своєчасне виконання робіт по інженерному облаштуванню території, стежити за комплексністю житлової забудови, на виконання заходів передбачених в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних заходів, визначених в проєкті Програми, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони навколишнього природного середовища, є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

В сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання планувальних заходів (створення та озеленення нормативних санітарно-захисних зон для промислових і сільськогосподарських підприємств та інших виробничо-комунальних об'єктів; перенесення за межі сільбищної території або закриття підприємств та інших об'єктів, що мають шкідливі викиди в атмосферу; розвиток вуличної мережі; створення системи захисного озеленення);
- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів тепло- енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо).

Моніторинг реалізації Програми включає моніторинг реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого проведенням комплексу заходів з покращення стану навколишнього природного середовища.

Моніторинг базується на розгляді індикаторів та аналізі досягнення запланованих цілей.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання заходів Програми.

Слід зазначити, що окремі індикатори дозволяють оцінити прямі наслідки впливу реалізації заходів Програми на довкілля, окремі – опосередковані.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування комплексу природоохоронних заходів у майбутньому.

На підставі проведеного аналізу в звіті про стратегічну екологічну оцінку зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Моніторинг та контроль заходів з реалізації Програми проводиться щороку за такими показниками:

Показники	Одиниця виміру
кількість автоматизованих постів спостережень за станом атмосферного повітря	одиниць
індекс забруднення атмосферного повітря	умовних одиниць
кількість реконструкцій, модернізацій, технічного переоснащення великих спалювальних установок	одиниць
кількість проведених комплексів режимно-налагоджувальних випробувань енергетичних котлів для оптимізації топкового процесу	одиниць
показники викидів парникових газів	в одиницях тонн
кількість реконструкцій, будівництва мереж водопостачання, водовідведення та каналізаційних очисних споруд	одиниць
кількість збудованих полігонів твердих побутових відходів, збудованих та реконструйованих сміттєперевантажувальних станцій та сміттесортувальних комплексів	одиниць
кількість підготовлених матеріалів щодо розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду	одиниць
відсоток збільшення заповідності територій природно-заповідного фонду області	%
обсяг утилізованих відходів	відсоток від загальної кількості утворених відходів
обсяг захоронених відходів	відсоток від загальної кількості утворених відходів
відсоток населених пунктів області, де запроваджено роздільне збирання ТПВ	%

На підставі результатів державного статистичного спостереження проводиться порівняльний аналіз фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками. У разі виявлення перевищень минулорічних показників проводиться аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Крім того, проводиться порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів Програми за всіма напрямками.